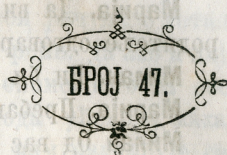

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА ПРЕКО НЕДЕЉЕ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВЧИЊА МЕСЕЧНО. —
ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 И 30 НОВ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

ФРАНЦУСКО - ПРУСКИ РАТ.

(Наставак.)

Петровић. Мени он рече, да сам паор!

Сви. Ко је то казао?

Петровић. Поповић!

Поповић. Мени он рече, да сам ја го-
сподин без новаца!

Сви. Ко је то казао?

Поповић. Петровић!

Сви. Али за што?

Петровић. За то, што је он један кратко-
вид човек, који држи са Французима! Ха,
ха, ха! Морам се смејати: држати са
Французима.

Поповић. Много је смешнији онај, који
држи са Прусима.

Ката. Па је ли то све? Одмах сам ми-
слила, да је томе узрок та врашка политика!
Боже мој, баш сте ви људи шупље дрво!

Јеца (смеје се.) Ако то није смешно
због таке лудорије посвађати се!

Ката. Да како да је лудорија. Твој би
муж то требао да увиди.

Јеца. А за што баш мој?

Ната. За то, што он нема право, јер
читав свет држи са Прусима.

Јеца. Охо, молим лепо! Читав свет држи
са Французима, ако хоћеш да знаш!

Ката. То ми је првина да чујем! Ја
нисам никад чула хвалити Французе.

Јеца. А ко је измислио еринолине,
шињоне? Где је прва мода него у Па-
ризу?

Ката. Та да, за помодарке је Париз прво
место.

Јеца. Шта је за кога, оно му и приличи!

Ката. Шта ти хоћеш тиме да рекнеш!

Јеца. Добро си ти мене разумела!

Ката. Гледај ти то велике госпоје!

Јеца. Богме и нисам паоруша!

Ката. Паоруша, ал' да велику госпоју
златом заспе.

Јеца. Па опет из злата вири простота.

Ката. То је увреда!

Јеца. Како се узме.

Ката. Ви сте једна безобразница! (По-
трчи Јеци, муж је задржи.)

Јеца. Равним начином! (Потрчи и она
Кати, муж је задржи.)

Петровић. Мир, жено!

Поповић. Ајде, жено, кући!

Јеца. Да, ајдмо кући! Не ћу ни часа
више да останем овде! Милане, ајде кући,
од сватова нема ништа!

Милан. Марија, ви плачете?

Марија (плачући). Ко би се томе надао!

Милан. Како је дан весело почео!

Марија. А жалосно свршио!

Јеца. Милане, ајде кући!

Марија. Ено вас зове мати!

Ката. Оди овамо, девојко!

Милан. Ено вас зове мати!

Марија. Ви ме шиљете од себе.

Милан. Ви сте прво мене шиљали!

Марија. Сада видим да ме не волите,
да ме нисте никад ви волели.

Милан. Ко како говори онако и мисли.
Ви мене нисте никад волели!

Марија. Да ви мене волете, ви би ваше родитеље одговарали да тога не чине.

Милан. Ви би то исто могли чинити.

Марија. Пребацивања?

Милан. Од вас сам научио!

Поповић. Јесте ли готови већ? (Спремају су.)

Милан. Одмах, одмах! (Полагано.) **Марија,** та зар ме више не волете?

Марија. А ви мене?

Милан. И срцем и душом!

Марија. Свом снагом својом!

Милан. Па шта да радимо?

Марија. Ја не знам?

Милан. Једна мисао!

Марија. Каква то?

Милан. Каквој ме је само љубав наша могла научити! (Шапуће јој на уво).

(Наставиће се.)

МЛАДОСТ ДОСИТИЈА ОБРАДОВИЋА.

(Свршетак.)

Кад узмемо у обзир да је „Младост доситијева“ прво драматско дело г. Трифковића и да је у томе делу јунак историјска личност, која у нашим представама још није критички разуђена: то се не можемо чудити, што се писац више придржавао животописа, него што се то нама свиди потребно. Драматик не сме изопачавати основу историјског карактера, не сме нам представити историјског јунака као драматску кугавицу, или издајника као мудрог државника — као што то по богу чине они, којима је стало да у својим драмама, замазујући кукавичлук и издајство државном мудрошћу, лижу праšину испод ногу својих господара; — то да бако не ће учинити драматик, који поштује себе и народ за кога пише: све остало што може драмски или естетички да узвиси карактер, и да постане супстрат драматској радњи, остављено је драгој вољи пишчевој, и никад се не ће разборита критика кавжити за то, што драматски песник негује естетичко чуло своје публике на рачун историјске верности.

Са свим другачије стоји с осталим карактерима у драми, који су поникли из идеалне природе пишчеве. Ови су нацртани поуздано, јасно, и колорину замисао драме доследно и лепо. У калуђерским типовима показао је писац леп дар за посматрање и за анализу посматранога, а у марину карактеру своје развијено естетичко осећање.

Мара је персонификована природна лепота женска, која приволева гледаоца да с њоме заједно осећа, тугује и да се радује; то је идеалисан створ пишчев, који нам износи дар његова творца у најлепшој светлости. Цртежи су свију ових карактера истинити, природни, оштро изведени и лепо насенчани, тако, да не могу навести гледаоца да их држи за што друго, него што су у истини.

Стил је читавога дела једноставан; појаве се једна из друге развијају следствено али просто природно. Дело нам изгледа као нека кула саграђена стално од тврдог камена, саграђена доста симетрично, али без икаквог архитектонског накита. Писац као да предпоставља солидну грађевину свога народа, као што је гледамо на нашем југу, ону, која нам се омили тек по што се уверимо о њезиној сталности и удобности, оној западној, што на први поглед ласка нашим очима, а одвраћа нас кад се поближе упознамо с њоме са своје несталности и неудобности. И у томе — чини се нама — не греши, јер зграде у којима народ тражи заклона од свакојаким политичких и друштвених непогода ваља да буду масивне и не смеју се толико претрпати накитима, да немамо где заклонити главу кад наиђе буре.

Колико се у стилу приказује писац као зидар реалнога кова, толико се у дијалогу

приказује лепо човечанско осећање његово. Мисли и осећаје не застире он лишћем од смокве, него их реба пред нас целе целцате, онако, како живе у његовој души. Тек овде — онде по један мали вео, али и тај је тако провидан, да можемо прогледати кроза њ и без наочали. Ведро мисао исказује се снажним али свежим и топлим речима онако, како по најбоље годи народном типу нашем.

То су добре стране дела, које без сумње надмашују његове недостатке.

Кад саберемо дакле све утиске овога

дела и потражимо у себи рачуна о тоталном утиску, то можемо рећи, да ако и није на крају утисак раван ономе, што га осећамо кад иза дужег хода уђемо у какав дражестан предео, који нам нагнајује све теготе пута, то је бар налик ономе, што га осећамо на убавом путу, који се не завршује дражесним пределом. Ми смо нагостили, шта нам се томе чини прави узрок, и тиме смо одговорили својој дужности и према младој драмској књижевности нашој и према њезином вредном радину.

Др. Милан Јовановић.

Э Д И С Т И Њ Ш. Э

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Роман сиромашног младића“) приказиван је 23. марта. Нигде на свету не ничу толика позоришна дела, као у Француској. Сваки коле знаменитији писац огледао се и на пољу драмског песничтва. Француском је писцу највећа слава, да по коју драму напише. У других народа у Европи и драмски писци радије пишу романи, а у Француској и они писци, који су само у писању романа вешти, радије се забављају писањем драма. То понајвише долази отуда, што је готово сваки Француз рођен глумца, и што је позоришна уметност не само у већим варошима, већ и по селима прешла у народни обичај и постала правом животном потребом за Французе. Тако на пример Санд, која је добила доста лаворових венаца пишући романа, неје могла одолети срцу а да по тим романима својим не напише и по коју драму. Тако је и Октав Феље мислио, да ће му непотпуна бити слава, коју је стекао као писац добрих романа и приповедака, ако из ког романа свог не скроји позоришно дело. Тим начином изтесао је драму и из свога „Романа сиромашног младића.“ Али баш зато и има та драма његова на себи све оне мане, које су обично у свима драмама, што су скројене по каквом роману, а то је: да се у њој више приповеда, него што се ради, а и оно мало радње што је има у комаду иде све у развлак.

Представа неје иснала у целини онако, као што смо вични гледати представе на нашој позорници у последње време. Брани (Максим) био је добар у првом чину као осиромашени племић, али после, кад постане управитељем добара ларокових, неје био доста аристократа у тренутцима, кад му

врећају аристократски понос. Тако н. пр. кад му оно Маргита заповеди, да упрегне коње, Бранија је појурно звонцету и јаросно је рекао слуги, да му се чини, да „госпођица Маргита има нешто да му заповеди.“ Прави аристократа, као што је и Максим, увек ће савладати себе пред светом, особито кад види, да се на то иде да се понизи, па ће мирно доћи до звонцета и ладно рећи слуги што му има да каже. К. Савићева била је тек бледа сенка поносне, али нуне осећаја Маргите. Тако н. пр. у кули, кад јој срце преотме мах слушајући Максима, па кад стане плакати: то плакање није насни најмање могло уверити, да јој поверујемо речима: „Морам плакати, јер имам ...!“ Суботић (Ларок) по изгледу био је добар остарели „морнар“, кога само успомена, која се у њему буди гледајући Максима, може да из мртвила тргне и оживи. Само би му ваљало још више на то ићи, да боље обележи прелаз из радости у мртвило, кад види да му Максим прашта. Свећа пре него што догори још један пут плане, па се тек онда угаси. Ј. Маринковићка (Ларокова) са свим нас је задовољила и по изгледу, и по држању и по владању. Била је по свему права креолка, која налази у томе сву своју несрећу што је богата. Станчић (Бевалан) био је жив, окретан и вешт удварач, коме је само до тога стало, да дође до добре партије. Лукић (Ален) и опет је показао лепна дара за приказивање старих доброћудних људи. Ј. Поповићева (Хелујенова) показала је, да може и по „глатком паркету“ ходати а да не поклизне. Ђ. Зорићева као (Христина) изавала је живо допадање у публици.

—

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

ПРЕТПЛАТА

ПРЕДСТАВА 47.

БРОЈ 1.

У НОВОМЕ САДУ У СРЕДУ 29 МАРТА 1872

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ:

РУКАВИЦА И ЛЕПЕЗА.

ШАЉИВА ИГРА У 3 РАДЉЕ, ОД БАЈАРА И СОВАЖА, ПРЕВЕО Ф. ОБЕРКНЕЖЕВИЋ.

О С О Б Е:

Амалија, кнегиња	Ј. Маринковића.
Едгар Лимберг, њен секретар	Брани.
Гроф Хенрик	Недељковић.
Матилда, { придвореиње	К. Савићева.
Шарлота, {	Л. Маринковићева.
Барон Данглир, шарлотин ујак, дворски племић	Зорић.
Дворски фурир	Пешић.

Збива се у кнегињином двору године 1750. Дворани и дворкиње. Пратиоци.

У петак 31 марта: „МАГЕЛОНА.“ Драма у 4 чина, од Ј. Колара, с чешког прево Аугуст Шеноа.

Отвара се претплата на шест позоришних представа. Ко од наших досадањих претплатника жели задржати своја места и за ову нову претплату, нека изводи ту намеру своју пријавити или у позоришној писарници или у вече на каси.

У претплати даваће се ови нови комади: 1. „ГРОФ ЕСЕК.“ Трагедија у 5 чинова, написао Хајнрих Лаубе, с немачког прево Д. Јоксић. — 2. „ИЗБИРАЧИЦА.“ Шаљива игра у 3 чина, од К. Трифковића. — 3. „МАМИЦА.“ Шаљива игра у 3 чина, од Е. Сиглигетије, посрбљено. Од старих: 1. „РУКАВИЦА И ЛЕПЕЗА.“ Шаљива игра у 3 чина, од Бајара и Соважа, с немачког прево Ф. Оберкнежевић. — 2. „ПОСЛАНИЧКИ АТАШЕ.“ Шаљива игра у 3 чина, од Хенрика Мелхака, с немачког прево Манојло Хрваћанин-Србендић. — 3. „ШАЉИВА ИГРА.“ Шаљива игра у 3 чина, од Р. Бенедикса, прево Владан Арсенијевић.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 нов. а. вр. и то: у трговини Пере Попадића, Паје Миросављевића, Стеве Ратковића и Јоце Филиповића, у срп. народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 И ПО САХАТА.